

אדרייט 1234567

נבדק זן החשוד כתרנגול מלאווי

מקרים יוצאי דופן שרבני ביהמ"ד ומערכת הכשרות נדרשים להם, מעת לעת, מזמנים לציבור היכרות עם עקרונות הלכתיים חשובים ועמידה על היקף הבחינות לבירור כל סוגיה, להתיר או לאסור. כמו בכל נושאי הכשרות, גם להכרעה ההלכתית לגבי מיני עופות שיש עליהם ספק, השלכות מרחיקות לכת על ענף המזון המשווק בקהילות ישראל.

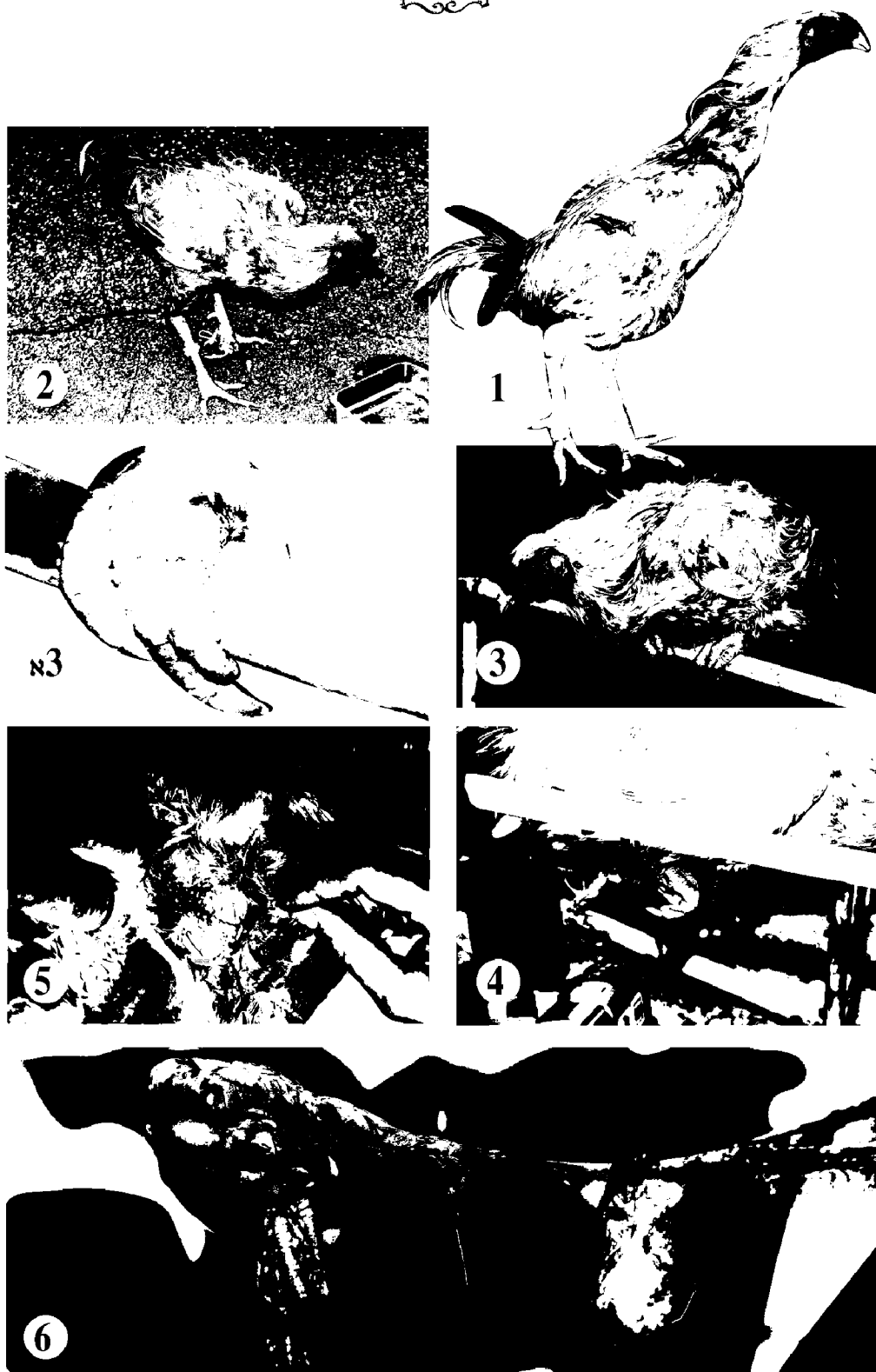
0000000000

בחצר בית פרטי ביהוד, אותר תרנגול העונה לכאורה לתואר "התרנגול המלאווי", סוג תרנגול שעלה חשש כי הוא מקור להכלאת מיני תרנגולים המשווקים גם בארץ. בפני תלמידי חכמים מופלגים, נערך הבירור; האם עוף זה, המזכיר במראהו את התרנגול המלאווי - הינו עוף כשר או טמא?!

בעיית כשרות העופות, מתחדדת בשנים האחרונות בשל פיתוחים מדעיים בתחום ההנדסה הגנטית וחשש הכלאות במיני תרנגולים שאינם כשרים. לדעת הרמ"א, אף אם ברור שיש בעוף כל סימני הטהרה שנתנו חכמים כסימני טהרת העוף, יהיה מותר לאכלו, אך ורק אם יש עליו מסורת שהוא טהור.

גדולי הפוסקים עסקו בשאלות שהתעוררו אודות מיני עופות שונים, לדוגמא: יעווי בשו"ת "תשובה מאהבה" סי' שכ"ח וכנגדו, ב"מלמד להועיל" סי' ט"ז ובשו"ת "מנחת אלעזר" סי' א-ב ושו"ת "מנחת יצחק" ח"ה סי' ל"א ומן המפורסמות הדין ודברים אודות התרנגול הודו. נללימוד מעמיק של הנושא, ראה ב"מזון כשר מן החי" לי. מ. לוינגר, בהוצאת המכון לחקר החקלאות עפ"י התורה ובספרו של זוהר עמר "מסורת העוף" ועוד, ויעווי ב"דרכי תשובה" סי' פ"ב ס"ק א, כו, ל, לג.

כשרות למהדרין
דגמי אפרית שלמים
על-סמולטון צ'ינגו

פן השרש
104

הרב בוקוולד שליט"א, מהחוקרים את הנושא מזה שנים, העלה חשש כי בין העופות המצויים בשוק, מצוי זן שהוא תולדה מהכלאה עם תרנגול בר האסור באכילה והידוע בכינוי "התרנגול המלאווי" (זן באנקויה, הנפוץ בעיקר בערבות הודו סין ודרום מזרח יבשת אסיה. הזכרים של מין זה דומים במראם החיצוני לתרנגולי הבית אך הוא עוף טמא לכו"ע ואין בו את כל סימני הטהרה; זפק, קורקבן נקלף ושאינו חולק אצבעותיו).

בפני קבוצת תלמידי חכמים ואברכים חשובים, הוצג התרנגול; שונה במעט ממראה התרנגול המוכר, גבוה וצוארו ארוך, אך הילוכו כתרנגול רגיל. לבדיקת אופיו (האם כעוף דורס הנאחז בענף כשם שהוא אווז או טרפו, כאשר טפריו נחלקים לשניים לפניו ושניים לאחוריו, או כעוף טהור שאחיזתו כדרך הילוכו, שלשה לפניו ואחד לאחור), הונח התרנגול ע"ג צינור והוברר כי אינו חולק אצבעותיו (אמנם פעמים שהיה נפחד לאבד שיווי משקל וחלק אצבעותיו, אך הנוכחים הסכימו כי בעמדו במנוחה, לא חלק אצבעותיו).

לאחר מכן העמידוהו ע"ג שרשרת תלויה (מותחין לו חוט) ואף כאן לא חלק אצבעותיו.

מחמת ספק כשרותו, לא התאפשר לשחטו כדין ובודאי שלא לברך עליו ובררו לו מיתה אחרת.

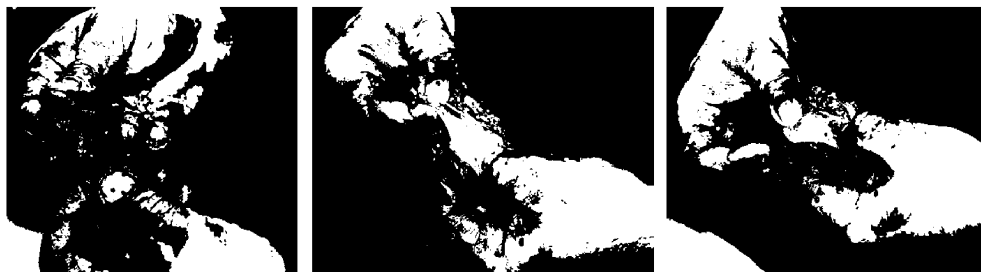
בשלב הראשון נבדק אם יש לו זפק בבית הבליעה (בתרנגול רגיל, די במישוש ולחיצה חיצוניים כדי לוודא המצאותו של זפק). עם הסרת הנוצות והמעטפת החיצונית ניתן היה לחוש בזפק ולאחר שנשחט אכן התגלה זפק גדול וברור. איבריו הפנימיים התגלו כאבריו של תרנגול הבית המצוי. (מלבד הלב שהיה מעט גדול מהמקובל ויתכן כי הדבר נבע ממחלה או אפי' מאופן המיתה). גם הקורקבן נקלף בקלות לעיני כל הסובבים.

כיתובים לתמונות בעמוד מימין:

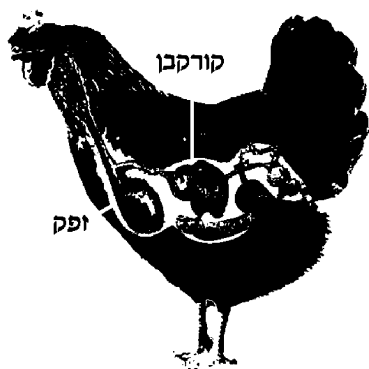
1. התרנגול. גובהו ומבנה צוארו שהחשידו אותו כבא ממקור בר (מלאווי).
2. דרך הילוכו כתרנגול רגיל.
3. התרנגול ע"ג צינור, אינו חולק אצבעותיו.
- 3א'-תקריב. אחיזתו הברורה, שלשה לפניו ואחת לאחוריו.
4. מותחין לו חוט. התרנגול הנבדק ע"ג שרשרת תלויה.
5. חשיפת הזפק.
6. פריסת מערכת העיכול מורה על קיומו של זפק גדול.

7. השוחט מוכיח כי קורקבן התרנגול, נקלף בקלות. (3 שלבי הקילוף)

מערכת העיכול בעוף כשר

● בהיעדר שיניים, התרנגול מלקט את מזונו ובלעו בשלמותו. טחינת המזון מתבצעת לאורך מערכת העיכול. בזפק מתרכך המזון ע"י נוזלים. בקיבת הבלוטות מופרשים מיצי קיבה המסייעים בפירוק המזון אך עיקר התהליך מתבצע בקיבה השרירית (קורקבן) המשמש תחליף לשיניים הטוחנות.

טפרים (אצבעות העוף)

● עוף דורס מפצל את טפריו להיטיב האחיזה בטרף (חולק אצבעותיו), בעוף כשר, דרך הליכתו ואחיזתו; שלש לפנים ואצבע אחת משמשת כעקב (אינו חולק אצבעותיו).

מסקנת הבירור

העוף שנבדק, אף שמראהו שונה מהרגיל ומזכיר את מראה התרנגול המלאווי, מכל מקום, כל הסימנים מוכיחים שהוא טהור ובחזקת כשר למהדרין.